

שֵׁשׁ יָחַד

יציאת שבת

כניסת שבת

5:16

4:14

יוצא לאור לעילוי נשמת הקדושים

מיכאל יצחק מליק ואברהם פלדמן הי"ד

שנפלו עקה"ש בקרבות רמת הגולן במלחמת יום כיפור, תשל"ד

שנה שלושים ושמונה, גליון מס' 6

פרשת תולדות, כסלו תשע"ז

גליון זה יוצא לאור בחסות עיריית רחובות, המחלקה למורשת ישראל

אברהם

עֲקָרוֹת - מניעת שייכות עם הדורות הקודמים

אנו רגילים להזכיר את שלשת האבות ואת ארבע האמהות בנשימה אחת. אולם, אם נתבונן בפסוקים, נמצא כי בנקודה מסוימת היה ביניהם הבדל גדול, כפי שמבאר זאת הרב שלמה לוונשטיין בספרו "ומתוק האור" (בראשית, תולדות):

אברהם אבינו - האם היה עקר, או שבדרך הטבע יכול היה ללדת? יהיה בוודאי מי שייגיד, שאברהם לא היה עקר, שהרי נולד לו ישמעאל. אולם, הפסוקים מוכיחים להיפך, שהרי שרה אמרה לאברהם (טז, ה): "חֲמָסִי עֲלֶיךָ" - "חֲמָסִי הָעֲשׂוּי לִי, עֲלֶיךָ אֲנִי מְטִיל הַעֲוֹשׁ, כְּשֶׁהִתְפַּלַּלְתָּ לְקַבְּלָהּ (טו, ב): 'מֵה תֵּתֶנּוּ לִי וְאֲנֹכִי הוֹלֵךְ עִירִי' - לא התפללת אלא עֲלֶיךָ וְהִיא לָךְ לְהִתְפַּלֵּל עַל שְׁנֵינוּ" (רש"י, שם), נמצא, שהיה אברהם עקר.

שרה אמנו, אשתו, בוודאי שהייתה עקרה, שנאמר (יא, ל): "וַתְּהִי שָׂרִי עֲקֵרָה, אִין לָהּ וְלֹד".
יצחק אבינו ו**רבקה** אמנו, מפורש בפרשתנו (כה, כא): "וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לְה' לְנִכְחַ אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקֵרָה הִיא, וַיַּעֲתֵר לוֹ ה' וַתֵּהָרֵב רַבְקָה אִשְׁתּוֹ". הרי לנו, שיצחק לא היה עקר, אלא רבקה לבדה.

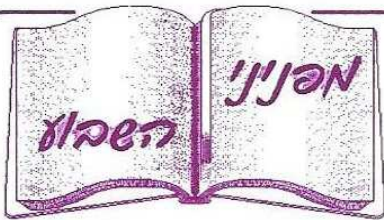
יעקב אבינו לא היה עקר, **רחל** אמנו בוודאי שהייתה עקרה (כט, לא): "וּרְחֵל עֲקֵרָה", ואף על לאה אמנו כתוב (שם): "וַיִּזְרָא כִּי שָׁנוּאָה לָאָה וַיִּפְתַּח אֶת רַחֲמָהּ" - הרי לנו, ששתיהן היו עקרות.

נמצא, כי מִבֵּין האבות הקדושים - רק אברהם היה עקר, בעוד האמהות כולן היו עקרות. מדוע? את השאלה הזו שואלים המגיד **מדובנא וה"בן איש חי** ו**תירוצם** נפלא: לכאורה, מדוע מייחסים אותנו דווקא אל אברהם אבינו ולא אל תרח אביו, למשל? הלא בדיוק כמו שאברהם הוא הסבא רבא שלנו, גם אביו הוא הסבא רבא שלנו! ומה עם הָרָן - אביה של שרה!! והתשובה היא, שעל פי דרך הטבע לא היו אֲמוּרִים להיות לאברהם ילדים כלל, וממילא לא הייתה אֲמוּרָה להיות הַמְשַׁכִּיּוֹת לתרח דרך הענף של אברהם. כך גם באשר לשרה, בדרך הטבע לא היו אמורים להיות לשרה ילדים, כך שְׁלֵהָרָן אביה לא הייתה עתידה להיות הַמְשַׁכִּיּוֹת דרך ענף זה של שרה. כאשר נולד בן (יצחק) לאברהם ושרה, בהיותם בני תשעים ומאה שנה, היה זה בדרך נס. זו התחלה חדשה של כלל ישראל, שאין לה שום קשר עם הָעֵבֶר.

יצחק, לעומת זאת, שהיה בנם של אברהם ושרה, את הַשּׁוֹשְׁלֵת הזו רצה הקב"ה לְשַׁמֵּר. לפיכך, לא ברא אותנו כשהוא עקר, כדי שיהיה ברור שבניו הינם חלק מַשְׁלֵשֵׁת הדורות המתחילה באברהם. מאידך, רבקה, הלא הייתה בתו של בתואל הארמי... ובוודאי שהיה עניין לנתק ולקטוע את השלשלת הזו. לפיכך, ברא הקב"ה את רבקה כשהיא עקרה, כדי להבהיר שלזרעה אין כל קשר לאבותיה, לא מכוחם נולד, אלא בדרך נס.

כך גם הלאה בדור הבא, את זרעו של יעקב - בנם של יצחק ורבקה - יש עניין לְשַׁיֵּךְ אל שלשלת אבותיו, לפיכך לא נולד יעקב עקר, כדי שיהיה ברור לכל כי זרעו אחריו בא מכוחם של יצחק ורבקה. אולם, רחל ולאה, הן היו בנותיו של לָבָן ואת השלשלת הזו עדיף לנתק, לכן נבראו שתיהן עקרות, להבהיר, כי זרען אינו מְשַׁיֵּךְ לאביהן כלל, אלא כל כולו זרע קודש שנוולד בנס מן השמים.

הרב אברהם פוס

פשט ודרש בהערכת התנהגות יצחק ורבקה

גם רבקה, כַּשְׂרָה, עקרה. יצחק מעתיר (מרבה) בתפילות (כה, כא): "לִנְכַח אֶשְׁתּוֹ" - בעדה, היא עומדת לנגד עיניו בְּזֶמַן תְּפִילָתוֹ עֲלֶיהָ, ועל פי הפשט הוא התפלל לזרע. אברהם לא התפלל, כי האמין להבטחת ה'. גם מיצחק, דור שני למאמינים, היינו מצפים שיאמין להבטחת הזרע, אז למה התפלל, וכי הוא לא האמין להבטחה כאביו? ראו כיצד המדרש "שכל טוב" פותר את הבעיה: יצחק אמר - "רבונו של עולם! יודע אני שגִּזְרַתְךָ קיימת, ואתה אמרת לאברהם אבי, 'כי ביצחק יִקְרָא לְךָ זֶרַע' (כא, יב). ועכשיו כל בניס שאתה עתיד ליתן לי, תן לי מִצְדָּקָת זר". ואכן הוא היה האב היחיד שהייתה לו רק אשה אחת.

רבקה, על פי הפשט, אינה מתפללת, כמו שרה, וגם אינה מציעה ליצחק אשה חלופית. ומדוע לא? אולי היא, בניגוד לשרה, הייתה עדיין צעירה, ולא היה לה צורך למהר. היא ודאי גם סמכה על תפילות בעלה וסברה, שאם גם היא תתפלל, זה יראה שהיא אינה סומכת עליו.

אבל חז"ל התקשו לקבל, שְׁהִצְדָּקָת עַצְמָה לֹא הִתְפַּלְלָה, ומצאו בכתוב רמז לתפילתה: "לִנְכַח אֶשְׁתּוֹ" - כל אחד מהם עמד בפניה אחרת והתפלל. על פי המדרש, ברור שהיא התפללה, ואף אין צורך לכתוב זאת. החידוש הוא, שגם יצחק התפלל, לכן הזכירו זאת, כי זה אולי אינו מובן מאיליו. חז"ל ודאי רצו ללמדנו, שעדיף לאדם במצוקה, להתפלל בעד עצמו.

ה' נענה לתפילתו, או תפילתם. רבקה הרה ובחודשים

האחרונים להריונה, היא חשה את תזוזות העובר בקרבה (שם, פסוק כב. היא עדיין אינה יודעת, שיש לה תאומים). כנראה, שהתזוזות היו טרם זמנן והכאיבו לה מאוד, והיא תהתה למה היא סובלת ורצתה לשים לזה סוף. היא מסיימת במשפט קשה: "אם כן, למה זה אנכי?!" (שם). על פי הפשט: אם ההיריון כה קשה, למה אני צריכה את זה? או: למה לי חיים? או: לו ידעתי שזה קשה, לא הייתי מתפללת על זה.

אבל המדרש שברש"י, לא יכול להניח, שְׁלִצְדָּקָת אין כוח סבל, ותגובתה מביעה אכזבה, או גרוע מכך: כפיות טובה! ועוד קשה: למה חשוב לתורה לציין את קשיי ההיריון, שהם שְׁגֵרָתִים אצל נשים? מסביר רש"י: "וַיִּתְרַצְצֵי" - רבקה שמה לב, שבעוברה ליד אוהל התורה של שֵׁם וְעֵבֶר - היה העובר "לוחץ" לצאת. וכשעברה ליד מקום עבודה זרה - היה שוב לחץ לצאת. לכן רצתה לדעת, מה יהיה מצבו הדתי של ילדיה. ואם היא עתידה ללדת בן רשע, אז היא אכן מוותרת על ההיריון. אמירה כזו, לדעת המדרש, היא נכונה, והראיה: התורה כתבה זאת, למרות שזה נראה מיותר. כתבה כדי ללמדנו, עד כמה קשה "לקבל" בן רשע...

מנחם אדלשטיין

פינת ההלכה

"קידוש במקום סעודה" מה נחשב לסעודה - סוף

נמשיך לעסוק בדיני "קידוש במקום סעודה".

תמרים - ה"פרי מגדים" ("אשל אברהם" - רעג, ס"ק יא) כתב, שמצינו ב"מגן אברהם" (סימן רח, ס"ק כה), שתמרים נחשבים כ"סעדי וזייני", ועל כן אכילת התמרים תועיל ל"קידוש במקום סעודה". אך ה"תוספת שבת" (ס"ק טו) חלק, שתמרים אינם מועילים.

יש מפוסקי דורנו, שאכן הקלו שאפשר לצאת בתמרים (צוהר-א, דבורקס, עמוד קמ, סעיף ו).

אורז - לאור דברי ה"פרי מגדים", שאפשר לצאת בתמרים, יש מפוסקי דורנו (צוהר-שם, סעיף ח ובהערות) שסוברים, שאותם הנוהגים לברך על אורז "בורא מיני מזונות", כדברי הרא"ש (ברכות פרק ו, סימן ח) שברכתו "בורא מיני מזונות" מפני שהוא משביע וסועד את הלב, יכולים לצאת בו אף ידי חובת "קידוש במקום סעודה". אך יש שחלקו (צוהר, שם).

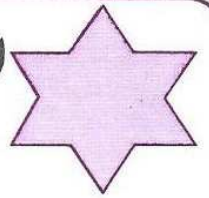
הרב עובדיה יוסף ("יביע אומר" - ח"ז, אורח חיים, סימן לה) פסק, שאין יוצאים ידי חובה בתמרים ואורז.

ב"ארחות רבינו" (ח"א, עמוד ריג) הביא בשם ה"חזון איש", שאחד שכל מזונו רק ירקות ואסור לו לאכול דבר אחר, ישמע מאחר קידוש ויאכל את הירקות, ובזה יצא ידי חובת "קידוש במקום סעודה", שהיות והירקות הם מזונותיו היחידים - הם נחשבים עבורו כסעודה ויוצא בזה. על כן, אותם שאסור להם לאכול חמשת מיני דגן, וכן לשתות יין (או מיץ ענבים), יכולים לצאת ידי חובת סעודה בשאר תבשילין. וב"פסקי תשובות" (סימן רעג, אות ח) הוסיף, שעדיף שיאכל תבשיל אורז או תמרים כפוסקים הנ"ל, ועל כל פנים עדיף שאר המאכלים יהיו מבושלים. לאחר שה"שולחן ערוך" (שם, סעיף ה) פסק שאפשר לצאת ידי חובה ביין, כתב הרמ"א: "ולפי זה, היה מותר למוהל ולסנדק לשתות מכוס של מילה בשבת בשחרית, אם שותין כשיעור, אבל נהגו ליתן לתינוק".

הרב שלמה זלמן אויערבך ("שמירת שבת כהלכתה" - פרק נד, הערה פב) ביאר, שהסיבה שנהגו ליתן לתינוק היא, שעדיף לצאת בפת או מזונות ולא ביין. לפי זה, כתב ב"פסקי תשובות" (שם, אות יא), שאם יש לו מיני מזונות ומיד לאחר הברכה יוכל לאכול מהם כשיעור, ודאי עדיף שיאכל בעצמו ולא יתן לתינוק.

הרב אריה ויזל

שיח באור החיים

מכירת הבכורה

כאשר עֵשָׂו חוזר מעבודת הציד בשדה והוא מעוניין בנויד העדשים שיעקב בישל, מתארת התורה, כי יעקב מוכן לתת לעֵשָׂו לאכול בתנאי שימכור לו את בכורתו: (כט) "וַיִּזְדֹּד יַעֲקֹב זָיִד, וַיָּבֵא עֵשָׂו מִרְהֻשָּׁה וְהוּא עֵנִף: (ל) וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל-יַעֲקֹב: הֲלֵעִיטִי נָא מִרְהֻשָּׁה הַזֶּה... (לא) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב: מִכְרָה כִּי־לֹא אֶתְּבַכְרֶתָּ לִי" (בראשית כה, כט-לא).

רבי חיים בן עטר מבאר, כי יעקב רצה לקנות מעֵשָׂו את הבכורה, על דרך מה שלמדונו חכמינו במדרש, כי עתידה עבודת הקרבנות לחזור לבכורות. בשל כך רצה יעקב, שלא יוכל עֵשָׂו לעבוד את עבודת הקרבנות לעתיד לבוא: "על דרך אומרים (ספרי, בהעלותך) עתידה עבודה שתחזור לבכורות, וכפי זה, כיון שקבע לו שם הבכורה, עתיד הוא לעמוד לשָׁרֵת לעתיד לָבֵא ותמצא שהצדיקים צופים ומביטים על העתיד, ולטעם זה השתדל יעקב לקנות הבכורה מעֵשָׂו, לבל יהיה לו חלק בעבודה לעתיד לָבֵא" ("אור החיים", בראשית מט, כח, ד"ה אשר דָּבַר).

בעל ה"אור החיים" הקדוש מוסיף ומקשה: מה רצתה התורה ללמדנו, בכך שהדגישה כי יעקב אמר לעֵשָׂו שהמכירה תהיה היום, שהרי רצה יעקב למנוע את עבודת עֵשָׂו לעתיד לבוא: "צריך לדעת אומרו וְכִי־לֹא, שאין לה משמעות!" בנוסף לענייני הכהונה ועבודת הקרבנות הנכללים

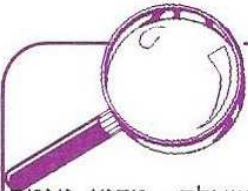
בבכורה, שאר האחים. אם כך, כיצד יוכל עֵשָׂו למכור לו את חלקו הממוני בבכורה שהרי זה בגדר דבר שלא בא לעולם: "ונראה, כי להיות כי בכורה, זו שקונה ממנו, יש בה פרטים שאינם במציאות אלא בְּמֹת אביו והם דברים שלא באו לעולם, וכפי תורתנו הקדושה - אין אדם מְקַנָּה דבר שלא בא לעולם?".

תירוצו, כי יעקב יכול היה לקנות דבר שלא בא לעולם. זאת על-פי הנפסק, כי העני יכול להקנות כדי פרנסה של יום אחד, אף שהכסף עדיין לא נמצא אצלו - מְמַכְרוֹ מְמַכְרֵי מדין פיקוח נפש: "לזה נתחכם לומר וְכִי־לֹא, כדי שתתקיים המכירה. והוא על פי מה שאמרו במסכת מְצִיָּאָה דף ט"ז וְפִסְקוּהוּ הַפּוֹסְקִים (חושן משפט ריא, ב): 'הצייד עני שאין לו מה יאכל, שאמר מה שיעלה בְּמִצּוֹתֵי הַיּוֹם - מְכֹר לך, מְמַכְרוֹ קַיִים', והטעם משום כדי חייו".

כך עֵשָׂו שחשש לחייו, יכל למכור את בכורתו בפרנסה של יום אחד, וזאת הייתה כוונתו לְמִכְרָה כִּי־לֹא - היינו, המכירה היא בנכסים שיסיפיקו ליום אחד: והוא אומרו וְכִי־לֹא, פירוש, קָדִין יום, שהרי עֵנִף היה ומשום כדי חייו מְמַכְרוֹ מְמַכְרֵי, הגם שהוא דבר שלא בא לעולם, וזולת מציאות זה - אין דין שיכול לְזַכּוֹת בְּמִכְרָה הבכורה, והצדיק עֵשָׂו דברי יעקב פְּאוּמְרוֹ הנה הוא הולך למות ואין לך תקנת משום כדי חייו גדולה מזו" ("אור החיים", בראשית כה, לא, ד"ה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב).

כיוון שעֵשָׂו חשב שהוא הולך למות ומוכן היה לשלם עבור נזיד העדשים, הרי שהוא הסכים לעסקה והמכירה חלה. בכורתו של עֵשָׂו נמכרה לישראל, כאמור: "בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות ד, כב).

הרב אבי שיש

"חנוך לנער"

ניתן להשיג גם על תפיסה זו, בשאלה: מדוע נאמר ש"סִתְמוּם פְּלִשְׁתִּים", כלומר, הבארות / אנשים חזרו לסורם לא בגלל עצמם אלא בגלל הפלישתים. אם אכן כך, מה בא הסיפור ללמדנו? יתירה מכך, אם הגֵרִים הללו אכן חזרו לסורם אחרי מות אברהם, מה עניין יש לו ליצחק לשוב ולגייסם, הרי קיים סיכוי סביר שהם יחזרו שוב לסורם?

אלא, שאצל האבות זהו קו מְנַחֵה. בפרשת "וַיִּבְרָא" קראנו, על דרישתה של שרה (כא, י): "גֵרֶשׁ הָאֵמָה הַזֹּאת וְאֵת בְּנָהּ, כִּי לֹא יִירֶשׁ בֶּן הָאֵמָה הַזֹּאת עִם בְּנֵי עִם יַצְחָק" ותגובתו של אברהם (שם, פסוק יא): "וַיִּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אַבְרָהָם, עַל אֹדֶת בְּנֹוֹ". אף אצל יצחק אנו מוצאים בפרשתנו (כה, כח): "וַיִּצְחָק יַצְחָק אֶת עֵשָׂו כִּי צִיד בָּפִיו, וַרְבֵּקָה אֶהְבֶּת אֶת יַעֲקֹב". אומר המדרש (מדרש אגדה, כה, ד"ה כי ציד): "היה שואל לאביו: הַיֵּאֵךְ מַעֲשִׂין אֶת הַמֶּלַח וְאֵת הַתֵּבַח? וְהִיא יַצְחָק אוֹהֵבוֹ סְבוּר בּוֹ שֶׁהוּא מַחְמִיר בַּמִּצְוֹת, וְהוּא לֹא הִיא שׂוֹאֵל אֵלָּא לְרֵמוֹת אֶת אָבִיו". וכי לא ראה יצחק את מעשי עֵשָׂו? וכי לא ראה אברהם בדיוק כמו שרה את מעשי ישמעאל? אלא, סבורים היו שניהם כְּאֵב בְּנֵנוּ, עדיף שיהיו אלה בצל קורתו וְאֵל יִצְאוּ לְתַרְבוֹת רַעָה.

כיוצא בזה אומר יצחק: אלה שגייסם אבי, משנפטר אבי מן העולם, לא היה להם מִדְרִיךְ וּמְנַהֵיג, אִקָּח אֲנִי אוֹתָם תַּחַת כַּנְפֵי וְאֲשַׁפֵּעַ עֲלֵיהֶם בְּדַרְכֵי.

נפתלי יערי

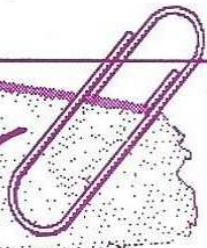
"וַיֵּשֶׁב יַצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֵת הַמַּיִם"

"וְכָל הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי אָבִיו בְּיַמֵּי אַבְרָהָם אָבִיו, סִתְמוּם פְּלִשְׁתִּים וַיִּמְלְאוּם עֵפָר" (כו, טו). מעשיהם של הפלישתים תמוהים מאד: בדרך כלל, אנשים מחפשים מקורות מים, המהווים בסיס ויטוד לכל מקום מגורי בני אדם, כאן הפלישתים מקבלים בארות מים מן המוכן והם סותמים אותם? מה ההגיון?

הפרשנים מסבירים את המעשה בדרכים שונות. רש"י (שם) מסביר: "מפני שאמרו: תִּקְלָה הֵם לָנוּ מִפְּנֵי הַגֵּיּוֹסוֹת הַבְּאוֹת עֲלֵינוּ". כלומר, יש למעשה סיבה מעשית, כיוון שהבארות עשויים לשמש את האויבים, לכן כדאי לסתום אותם. הרמב"ן מקשה על רש"י ואומר: "וזה איננו כן, כי הַיֵּאֵךְ יִתְנוּ לוֹ הֵם רְשׁוֹת וְהֵם אִמְרוּ 'תִּקְלָה הֵם לָנוּ, מִפְּנֵי הַגֵּיּוֹסוֹת'". שאלה נוספת העולה מתוך תשובת הרמב"ן להלן היא, מדוע לא סתמו הפלישתים את הבארות עוד בחיי אברהם? והתשובה: "ופלשתים יושבי הארץ כאשר מת אברהם, ויצחק לא ישב שם, סִתְמוּם, ולא לְשָׁנְאוֹתוֹ, רק בימי אברהם לא רצו לְסִתְמוֹם מִפְּנֵי כְבוֹדוֹ".

קו מחשבה שונה לחלוטין מציע בעל "תולדות יצחק" ואלה דבריו: "וכל הבארות אשר חפרו - הם הגֵרִים שגייס אברהם. סִתְמוּם פְּלִשְׁתִּים - שחזרו לאמונה רעה. וַיֵּשֶׁב יַצְחָק וַיַּחְפֹּר" (שם, פסוק יח) - שחזר לגייסם וקרא להם שמות יהודים, אותם השמות עצמם שקרא להם אביו כשגייסם, וזהו שאמר וַיִּקְרָא לָהֶם שְׁמוֹתַי (שם) וגומר". יוצא איפוא, שהבארות הם סמלים, כאשר הכוונה האמיתית היא לאנשים שגויירו על ידי אברהם וחזרו לסורם.

שיח
זנוסי

”וַיַּעֲתָר יִצְחָק לַה' ” (כה, כא)

רבי אלימלך מליזנסק פנה ערב פטירתו אל בני ביתו ואמר, שהוא מתפלל על כה, שלא יהיו בניו עשירים, כדי שילכו בדרך הישר ולא יבואו לידי קלקלה. — אבא! — נענה ואמר אחד מבניו, רבי אלעזר — הלא תגרום חלילה בכך שירגנו עליך, שהרי נאמר במסכת ברכות: „צדיק וטוב לו — זה צדיק בן צדיק; צדיק ורע לו — זה צדיק בן רשע”, ואם ירע מצבנו יאמרו חלילה, שלא היה אבינו צדיק?

חייך רבי אלימלך ואמר, שעכשיו מתיישב לו מדרש. על הפסוק „ויעתר יצחק לה'” אומר המדרש: „מלמד ששפך תפילות בעושר”, והיאך ניתן לומר, שיצחק אבינו התפלל לעושר? אלא מכיוון שריגנו ליצני הדור „מאבימלך נתעברה שרה”, התפלל לעושר כדי שישתכנעו הכול שבן אברהם הוא, צדיק בן צדיק; שאילו היה בנו של אבימלך, לא היה צדיק בן צדיק ולא היה מתקיים בו „צדיק וטוב לו”...

ואף על פי כן, מספרים ומדגישים החסידים, לא ביטל הרבי ר' אלימלך את בקשתו, ולא נמצא עד היום אחד מצאצאיו שהיה עשיר.

”על גדולי ישראל”

”ותקח רבקה את בגדי עֵשָׂו... ותלבֵּשׁ את יעקב” (כז, טו)

יום אחד, נכנס אל ”היהודי הקדוש” מפשיסחה, אברך שלא יצא שמו לטובה בהתנהגותו. לפני שנכנס אל הרבי, עשה הכנות מרובות, הלך לטבול במקווה, החליף בגדיו, חגר למותניו אבנט וסלסל פאותיו. כשראה ”היהודי” את הילוכו מלא הדיבקות ואת ארשת פניו התמימה, שְׁפֹלָה אומרת ”יראת שמים”, פנה אליו ואמר: על הפסוק ”ותקח רבקה את בגדי עֵשָׂו... אשר אָתָּה בבית”, נאמר במדרש: ”אמר רשב”ג: כל ימי הייתי משמש את אבא ולא שמשתי אותו אחד ממאה ששימש עֵשָׂו את אביו. אני, בשעה שהייתי משמש את אבא - הייתי משמשו בבגדי יום יום, ובשעה שהייתי יוצא לדרך - הייתי יוצא בבגדי חג. אבל עֵשָׂו, בשעה שהיה משמש את אביו - לא היה משמשו אלא בבגדי מלכות, הדא הוא דכתיב: ”אשר אָתָּה בבית”.

המשיך היהודי ואמר: והלא הדבר מוקשה, שהרי אם הקפיד עֵשָׂו כל כך על כיבוד אב, איך זה שלא היטיב את דרכיו ונשאר רשע? אלא, שהתירוץ הוא: יעקב היה בא לפני אביו בבגדי הרגילים, כמות שהוא על מעלותיו ומגרעותיו, ממילא יכול היה יצחק לבחון את התנהגותו ולהסב את תשומת לבו למגרעות שונות שעליו לתקן. כנגד זה היה עֵשָׂו מופיע תמיד ב”בגדי מלכות”, לפני שנכנס אל אביו היה לובש תמיד ארשת פנים של תמימות ויראת שמים, עד כדי כך שלא ראה בו יצחק אלא מעלות טובות בלבד, ממילא לא ראה מקום להעיר לו שיתן דעתו להיטיב את דרכיו, לכן נשאר עֵשָׂו רשע כל ימיו.

על פי ”שם גדולים”

”יד ברודמן”
רחובות

בסיוע כולל

חברי המערכת: הרב אברהם פוס, משה רוט, נפתלי יערי, יהודה מליק
העריכה בסיוע אברכי כולל ”יד ברודמן” ללימודי הוראה ודיינות, בית שפירא, רחובות

טלפון: 08-9412048 054-4233763

אתרנו באינטרנט: www.pirsuma.com/siach

הדפסה: דפוס ש.ה.ר. רחובות טל. 08-9475106